

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 28 cor. $\frac{1}{2}$ an14 cor. $\frac{1}{4}$ 7 cor.

Un număr 30 fileri.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 32 coroane

 $\frac{1}{2}$ an 16 cor. $\frac{1}{4}$ an

8 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmoad:

odată 84 fil., a doua

oară 72 fil., a treia

oră 60 fil.

□ □

Tot ce privește forma

să se adreseze la Re-

dacțiunea și Admini-

strațiunea „Unirei”

în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Mercuria și Sâmbăta.

Jertfele războiului.

Comisia pentru supravegherea mormintelor soldaților a descoperit până la 1 Iunie, în Ardeal, 13,955 morminte de soldați, în cari sunt îngropați 22,120 jertfe ale războiului. S'a constatat, că dintre aceștia austro-ungari sunt 8713, iar restul: Români. Se vor lua măsuri pentru mutarea morminților în morminte separate, iar privitor la mormintele soldaților germani s'au luat dispoziții cu totul speciale.

E o operă de pietate, prin care patria își arată recunoștința față de fiii, ce au sângerat pentru dânsa.

Opera aceasta se impune din ce în ce mai mult, și importanța ei ia proporții uriașe, când ne gândim la deosebita ei ramificație. E vorba nu numai de pietatea, ce o datorim morților, ci de multele îndatoriri, ce le avem față de ceice rămân în urmă: văduve și orfani, invalizi și schilavi de toate soiurile.

Mișcarea pornită în acest scop, a adus rezultate frumoase; s'au distribuit până acum mai multe ajutoare în bani și credem, că deschiderea orfelinatului nu e decât chestie de timp.

*

În opera aceasta clerul își va avea partea lui de forță, fiind el un factor absolut indispensabil sub acest raport.

Activitatea comisiei mai sus numite are un caracter mai mult solemn, de pietate față de cei morți; activitatea ce trebuie să o desvolte clerul nostru, are însă deadreptul importanță statistică: *istorică*.

În mai multe rânduri am atras atenția clerului nostru asupra datoriei ce o are, de a nota numele tuturor parohienilor intrați sub drapel, împreună cu scurte informații: pe ce front a luptat, unde a fost rănit, când a căzut prizonier, când a murit.

Preoțimea poate îndeplini cu ușurință acest lucru, din cărțile postale și din veștile ce le aduc respectivii sau camarazii lor, de pe câmpul de luptă. Toate aceste date vor fi concentrate într'o singură mână și astfel se va compune marea lucrare, unde se va dovedi cu date grăitoare jertfa de sânge, pe care poporul nostru a adus-o în această cumplită încăierare mondială.

Datele aceste vor grăi dela sine. Nici un patriot de ocazie nu le va putea ignora, trăgând la îndoială — cum s'a făcut până acum — loialitatea poporului nostru, pecetluită cu atâtea jertfe.

Datele aceste vor forma un document nerăsturnabil, și, în aceeaș vreme un argument eclatant pentru egala îndreptățire a tuturor, cari egali au fost și în fața mitralierelor și a tunurilor dușmane.

Pentru internatul preparandiei diecezane din Gherla.

Am terminat un an școlar, în decursul războiului mondial al patrulea an de suferințe și greutăți. S'au închis porțile institutelor de învățământ, și elevii s'au împrăștiat la ai săi acasă.

Cât sgomot, câtă voie bună, și ce viață băjbăia de alte dați și în institutele noastre mai sărace și mai modeste! Azi însă cei mai viguroși dintre tinerii noștri, floarea neamului, speranța viitorului a lipsit dintre ceice au terminat un an de muncă pe băncile școlilor. Clăsiile superioare din gimnazii, și preparandii au rămas aproape depopulate. O apariție tristă, provenită în urma reclamării pe câmpul de luptă și a tinerimii studioase.

Pe de altă parte fetele au inundat toate școlile, chiar și facultățile dela universitate în o măsură așa de mare, că un factor competent în zilele trecute aceasta imbulzala cu drept cuvânt o a numit boală contagioasă.

Preparandia de băieți din Gherla încă a rămas la sfârșitul anului școlar numai cu câțiva elevi.

Maioritatea covârșitoare din ei de patru ani de zile e chemată pe câmpul de onoare, și, ceice au avut norocul să rămână în viață, au sosit ca oaspeți câte patru, ori șasă săptămâni, să-și facă studiile la cursurile suplinoare ce s'au ținut.

Las să nu grăiesc de astădată de valoarea pedagogică a acestor cursuri improvizate, de rezultatul ce se poate produce cu ceice vin chinuți de gândul, că mâne-poimâne iar au să le sune în urechi sgomotul asurzitor al tunurilor ucigașe. Fapt dureros e însă, că viața școlară a neamului nostru este atât de năcăjită, atât de fără viață, că trebuie să umple de durere inimile celor ce dela carte, progres și cultură așteaptă viitorul fericit al neamului.

Să spunem sincer: slab am stat în această privință și înainte de războiu.

Cărțile noastre didactice, manualele școlilor noastre au fost slabe, scrierea lor puțin, ori de loc n'a fost sprijinită. De multeori am recurs la traduceri verbale pentru unele studii. N'a fost un for suprem, o autoritate, care se dispună uniform și obligator pentru toate școlile noastre, ba nici școlile de aceeaș categorie nu și-au avut atingerea și legătura trebuincioasă pentru progres. De aici a urmat o disonanță în chestii pedagogice, și o pagubă abia reparabilă pentru creștere.

De ce pentru exemplu în dieceza noastră mare nu poate fi un inspector diecezan, un om cu experiențe și cu activitate pedagogică de zeci de ani?

De ce din partea noastră să nu se facă o controlă binevoitoare, că oare cum decurge învățământul popular, cum se face cateheza școlarilor noștri? De ce nu se face tot posibilul, ca țărânul să îndrăgiască școala, să nu con-

➡ Semnați pentru împrumutul al VIII-lea de războiu! ➡

sidere de o povară cele câteva coroane, cu cari concurge la salarizarea învățătorilor? De ce nu facem, ca cariera de învățător confesional să fie îndrăgită și îmbrățișată și de tineri distinși?

Studentii noștri și în special preparanzii noștri, fiii învățători ai neamului nostru, s'au recrutat dintre cei mai săraci, și de multeori dintre cei mai slabi elevi ai școlilor medii inferioare, ori civile.

Și noi, Gherlenii, poate am fost cei mai nenorocoși și în aceasta privință. Lipsiți de o clădire corespunzătoare, lipsiți și de umbra unui internat pentru preparanzi, inferiori blăjenilor și orădenilor, am căznit de pe o zi pe alta, și am dat celei mai vaste dieceze zeci de ani de arândul niște învățători, cari s'au dus în viață cu convingerea, că ei sunt fiii nimănui. Au venit să se înscrie la preparandie aceia, cari nu puteau să se fericească aiurea.

Și, când în cele din urmă episcopul de fericită pomenire Vasile cândva Dr. Hossu, înainte de a călca pe pământul diecezei, în programul său bogat de o primenire generală pe toate terenele vieții diecezei noastre, — a luat și ocrotirea institutului pedagogic diecezan, a profesorilor și elevilor dela institut, abia putu pune fundament și acestui institut, izbucni războiul, și mai târziu și dânsul fu chemat la cele veșnice, înainte de a-și vedea visul cu ochii.

Ca urmaș al său în scaunul arhieresc actualul episcop, Ilustrisimul Domn Dr. Iuliu Hossu, a venit la noi

sub auspiciile dragostei și a iubirii față de toate chestiile noastre. Și în scurtă vreme de păstorire a dat dovezi, că a urcat tronul arhieresc cu firma propunere de a cunoaște toate lipsurile și năcazurile ce ne pasc, de a fi chivernisitorul drept și iubitor întru toate.

Clerul diecezan, ochii și lumina neamului nostru s'a crescut într'un local închiriat, dar episcopul tânăr și prevăzător, prudent întru toate, a făcut capăt acestei anomalii: a cumpărat proprietatea diecezei, dacă clădirea noului seminar a fost împiedecată de războiu.

Și clericii, slujitorii diecezei, baremi și-au avut internatul lor, dar bieții preparanzi, alți slujitori diecezani, au crescut resfirați în cvartirele cele mai de compătimit, în mediul social atât de stricăcios chiar și întregității lor morale! Iacă însă abia a trecut o jumătate de an, decând în persoana distinsă a Sf. Sale ne-a dăruit Dumnezeu un om cu inimă, iubire, dreptate și cu un zel neobosit, și putem vesti diecezei al doilea fapt îmbucurător, că avem internat diecezan pentru preparanzi.

În cel mai scurt timp posibil s'a putut cumpăra și seminariul teologic și internatul preparandial s'a putut deschide! Episcopul a învins toate greutățile, a trecut peste toate nedumeririle, și a cumpărat o localitate sănătoasă prietinoasă, aproape de institut, și în 1 Februarie a anului c. s'a deschis internatul pentru preparanzi. În al patruzeci și nouălea an de existență preparandia din Gherla ajunge

să aibă internat! Și aceasta se întâmplă în primele luni de păstorire a doritului nostru episcop, în valvărtejul zilelor grele de războiu se întruchipează un vis neimplinit atâta vreme și al profesorilor și al elevilor dela acest institut. Prin acest fapt mareș episcopul diecezan își înscrie numele cu litere de aur nu numai în istoria acestui institut, ci în istoria culturală a întregului neam din Ungaria.

Dă dovezile cele mai eclatante, că e pe deplin convins, că pe lângă biserică viitorul și fericirea unui neam se bazează în primul rând pe școală.

Că școala este tinda bisericii, că una pe alta se întregeste, și că aceste instituțiuni numai paralel pot să conlucre la amândouă fericirile neamului nostru. Dovedește prin fapte, că e convins, că pentru toate timpurile preoții și învățătorii au să fie îndrumătorii cei mai firești ai neamului nostru, aceștia au să crească din ei oameni credincioși și cetățeni cinștiți.

Și arată, că e chemat să păstorească cu dragoste, chiar cu jertfă o dieceză așa de vastă ca cea a Gherlei. Nu se lasă momit de veșnicele căințe, că suntem săraci, deci suntem condamnați letargiei, și nu putem să facem nici un pas înainte.

Și la oaz, că în scurtă vreme după războiu s'ar continua zidirile începute: rezidența, seminariul și preparandia, o dieceză așa de vastă are lipsă de clădiri; și seminariul teologic și preparandia cu internat cu tot sunt puține încăperi pentru multele lipsuri diecezane! Ori doară noi nicicând n'o să avem orfelinate pentru atâția orfani

FOIȚA.

O floare pe un mormânt.*)

(Omaj profesorului Octavian Bonfiniu-Banfi).

Teorii reformatoare de lume a unor mari gânditori, combinate pe filele unor cărți, ce ni-se edihnea pe mâna stângă, o adiere lină de vânt le luase pe brațe moi și le purta spre mare, iar ochiul meu, pierdut în nesfârșitul opalului celui mai frumos cer de primăvară, nu vedea, urechea-mi de mult se închise lumii, numai miata-mi urmarea departe peste voacuri, ce-o să vină, teorii — visuri irealizabile — urmarea mereu, dar calea își pierde, pe suflet, pe trup dulce mi-se așază o voluptoasă moliciune, o fericire a nepăsării melancolie; îmbat de opiul razelor de soare m'a amăgit o fericire a nedeslușitelor simțiri... o apă liniștită, pe care în momentul următor o va răscoli furtuna!...

O mică carte dela poștă a fost tot, ba nici nu ea, ci șirele unui prietin, care cu scurtimea de cuvinte a durerii îmi vestea:

* Intârziată din lipsă de spaț.

„neuitatul nostru profesor de clasă a murit!... Banfi mort?... O furtună de sentimente și potop de întrebări!...

La ce ași lucera, Ingrămădind fraze răsuflate, a spune, ce eu de mult sunt convins, că nu se poate spune — durerea!...

Dupăce m'am smuls din furtuna sentimentelor, primul obiect al meditații mi-a fost ticăloșia omului, ticăloșia acestui vas de pământ, care de regulă se sparge prea iute! Mi-a trecut prin minte tot, ce știam, că spune unul sau altul la acest obiect și nu mi-au fost departe nici vorbele lui Horațiu. Pentruce? Insuși „domnul Banfi“ mi-le-a fixat, când eu o insistență neexplicabilă ne atrăgea atențiunea asupra acestei filozofii a marelui poet classic. „Subtrageți“ îi era vorba. Și iată ceva, din câte am subtras: „Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas regumque turres“ și mai pe sus de toate „pulvis et umbra sumus!“ Să înșir doar aici și mărgăritarele lui Eminescu și ale altera? Nu! Dacă și biserica zice: „viața aceasta e umbră și vis“, a tearce firul gândirii mai departe o făcă de rost. Deci mă opresc, căci de acum pe profesorul nostru nici nu-l mai interesează diferența formelor, în care să prezintă această filozofie; el a

concretizat-o așa, ca toți până acum și de acum încolo!

Acum văd clar, cât de fără grijă se poate construi caracterul cuiva din ceea ce îi place. Am înainte „Horațiu“ așa, cum l-am avut ca octavan cu toate „subtragerile“ dispuse de repansatul. Din aceste subinieri i-ași putea construi figura nu fără „toate relele, ce sunt în un mod fatal legate de o mână de pământ“, nu fără „micile mix-rii unui suflet chinuit“ și totuși „integer vitae“, fără acel Filippi cu „fracta virtus“, verbul înainte ochilor având „...tu sapiens hinc memento tristitiam vitaeque labores“, „rebus augustis animosus atque fortis appare: sapienter idem contrahas vento nimium secundo turgida vela“, nădăduind mereu „non si male nunc et olim sic erit“ și totuși atent la aceea, că vitae summa brevis spes nos vetat insolare longam“, căci „heu, fugaces... labuntur anni, nec pietas moram rugis et instanti senectae afferet indomitaeque morti“, aduce laudă „continentei“, îmbărbătează junimea la muncă, însuși fiind un „semper movens“: de acasă în cabinet“, din cabinet în clasă; propune cu zelul priceperii îndrăgite de studiu în clasă, lucră ea o abună neobosită în „cabinet“, lucră până aproape

de preoți și învățători, ori altfel de instituțiuni umanitare?

Am zis, că ducem o viață școlară ca vai de ea, n'avem o foaie pedagogică, un îndrumător oarecare. Dintre învățătorii diecezani nu vedem cu numele unul baremi să discute chestii pedagogice, să-și ridice cuvântul în chestii școlare comune.

N'avem oameni cu peană între ei, cum au alte confesiuni din patrie. Ne pun pe gânduri aceste constatări triste.

Și iar trebuie să încreștăm, că nu sărăcia, ci lipsa de însuflețire pentru cauze comune ne sunt piedecile progresului și în cele școlare.

— Avem deci internat pentru institutul preparandial. Pasul prim, cel mai greu, s'a făcut deja. Anul viitor e an jubilar pentru preparandia diecezană, al cincizecilea an de existență.

Internatul azi n'are nici un fond, ci se susține numai din taxele plătite de elevi. Institutele noastre diecezane n'au avut norocul să se împărtaşască de dărnicia unui Stroescu, ori a altui mecenat român.

Ca în noul internat să se poată primi și băieți cu chemare, oameni cari promit pentru viitor, o dieceză așa de mare, cum e a noastră, trebuie să aștepte mijloacele de lipsă. În decursul războiului oamenii din provincie au ajuns la sume de bani nevisate, țărani — mila Domnului — și-au plătit datoriile. Dieceza noastră în vremea aceasta n'a adus nici o jertfă pentru ceva scop comun special diecezan.

În oara, când s'a „chemat“ și... „iam te promet nox!“... Nu „nox“, nu! Lumină a aprins în sufletele noastre, acelor, cărora ne-a fost profesor și această lumină este monumentul lui fără inscripție strigătoare, dar care va trăi, până când și pe noi aceeași urșită ne va țârlă la puntea lui Caron! (Ah, de-am putea crește această lumină și de moștenire scumpă să o dăm aceluia, care o așteaptă: am și male nunc, et olim sic erit?)

Am citit până acum două rapoarte gazetare asupra morții profesorului Octavian Bonfiniu. Este în ele și dragoste și bunăvoință și totuși spontan îmi vine pe buze zicerea lui Eminescu: „și te-or strânge în două șiruri, așezându-te în coadă — în vre-o notă prizărită...“ Aici sunt și eu „mititelul“, care s'ar părea, că vreau să vorbesc „desupra tuturor“. Dar nu! Mai sus eu nu am lăsat pe însuși defunctul, să vorbească cu iubitul său Horațiu? Nu am graț după sentiment, deși mă încălzește și dacă vreau, să mai spun ceva, iar nu o vorbă spusă dela mine, ci voiu lăsa să spună altul și să asculte orșicine, cum a fost Banfi un profesor conștiu, cum a fost un pedagog!

(Va urma).

Traian Migia.

Cu încuviințarea Ilustrității Sale, domnului episcop diecezan termin aceste orduri apelând la toți cărturarii diecezei noastre, și rugându-i să aflăm calea pentru a crea un fond al internatului preparandial din Gherla, în anul al cincizecilea de existență al acestui institut.

În rândul prim rog onorata preoțime, ca ordurile aceste din »Unirea« să le notifice învățătorilor noștri, cari au crescut și și-au câștigat diploma în acest institut, apoi țărănilor noștri buni, cari nu vor pregeta azi să jertfească din prisosința lor și pentru creșterea dascălilor noștri.

Șapte ani sunt, decând părintele Grapini cu multă iubire față de acest institut al diecezei a luat parte la discuțiile ce au văzut lumină pe cale ziaristică pentru soarta preparandiei diecezane. Va fi binevenită și acum orice idee bună în chestie.

Să se arete calea cea mai potrivită pentru a crea un fond al internatului preparandial, ca preparanzii săraci și studenți buni să aibă o creștere gratuită, ori baremi cu puține spese. Să sărim într'ajutorul arhipăstorului bun, care ar dori să înlesnim creșterea dascălilor harnici, să dovedim, că-i avem aproape de inimă, că și soarta bisericilor o știm strict legată de a școlilor noastre.

Credincioși în număr de peste un milion, dacă în conducătorii lor este zel și însuflețire pentru chestiile comune, în scurt timp pot să creieze în anul viitor jubilar, deschide perspective nouă vieții atât de năcăjite, prin care a trecut preparandia diecezană.

Colectă pentru întreaga dieceză mai cu efect s'ar putea face, dacă sub conducerea preoților ca directori școlari, și cu întervenirea învățătorilor s'ar statorni o zi de sărbătoare mai mare pentru a se efectua colecta în biserică. Credincioșilor să li-se explice importanța chestiei, inteligența să premeargă cu faptul, — și cred, că dieceza noastră fără greutate poate să adeverească, că-și iubește instituțiile, și la caz de lipsă, nu-i lipsește nici spiritul de jertfă pentru apărarea și susținerea lor.

Orice propunere salutară pentru acest scop sigur va fi bine primită în cadrele acestui ziar, deci ceice au dragoste pentru cartea și școala românească, — să poștească și să indice calea cea mai potrivită.

Din parte-mi, — nu din prisosință, căci de zece ani chiar cu jertfe materiale servesc la institut —, ci din dragoste pentru școala și cultura țărănilor, ofer salarul meu de pe o lună în colecta ce se va întreprinde.

Dr. Eugen Széles,
profesor preparandial.

Ratificarea tratatului de pace cu România. Din Berlin se anunță, că Reichstagul a început debaterile asupra tratatului de pace cu România. Până acum s'au pronunțat partidele prin oratorii lor numai asupra principiilor, restând, ca după discuția în comisie să se pronunțe și în special.

Centrul prin rostul deputatului Groeber se declară mulțumit cu felul cum s'a încheiat pacea cu România. L-a satisfăcut mai ales felul cum a fost asigurată libertatea confesională în țara românească. Recomandă în atenția guvernului german aceeași libertate religioasă, ca să o introducă pe teritoriile germane, ca în Saxonia, Braunschweig, Meklenburg etc. Primește tratatul.

Social-democratul Scheidemann spune, că partidul său a fost în totdeauna pe lângă o pace de acord. S'a împotrivit păcii dela Brest-Litovsk și cere o dezbateră amănușită și privitor la pacea dela București.

Conservativul Vestarp e satisfăcut, că operațiile militare au avut succese atât de splendide, cari a asigurat granițele Ungariei, ale confederatului credincios al Germaniei prin o extensiune de teritor.

Principiile unei păci fără anexiune au eșuat definitiv prin pacea dela București. Germania e datoare să facă tot așa cu toți dușmanii ei și să-și asigure pe viitor granițele sale în același chip, ca față de România. Chestia Dobrogei n'a fost rezolvată mulțumitor. E totuși satisfăcător pentru Germania, că un dușman, care a participat la acțiunea împotriva intereselor germane și-a ispășit păcatele în felul acesta.

Național-liberalul Stresemann spune, că pacea dela București a produs nemulțumire în opinia publică germană. Aspirațiile Bulgariei asupra Dobrogei trebuiau împlinite. Și trebuia delăturată dinastia română, ca Bucureștii să nu devină în curând iarăși un cuib al ententei.

Radical-socialistul Ledebur aplică îndemnul lui Stresemann la dinastia germană.

Secretarul de stat Kühlmann răspunzând la expunerile oratorilor, constată, că chestia Dobrogei n'a putut fi încă definitiv rezolvată din pricina rivalităților bulgare și turcești. Ambele state sunt confederatele germanilor și în chestiile lor Germania numai ca împăciuitoare poate să întrevină, ca să nu-și ia odiul asupra sa, mai ales că și turcii și bulgarii au adus grele jertfe în războiul acesta alături de oștirea germană.

Germania nu are intenții de a ține Dobrogea, nici Austro-Ungaria și speră, că diferendul dintre bulgari și turci va fi aplanat în curând.

Față de România recunoaște, că în Germania există încă un fel de neîncredere. Guvernul român însă a dat toate asigurările, că va delatură din cauze pe toți aceia, cari au contribuit la intrarea României în război și pe matadorii îi va trage la răspundere. La urmă respinge însinuările lui Ledebur la adresa dinastiei din Germania și declară, că poporul german privește cu încredere și alipire la împăratul Wilhelm, care pe timp de pace a fost primul funcționar în stat, iar acum a scris cea mai glorioasă pagină în cartea de aur a statului german.

Războiul european.

Ofensiva noastră la Italia începută la 15 Iunie a putut se arete în primele trei zile frumoase succese. Atacurile principale au fost la Piave în șes și în munții celor șapte comune. Armata generalului Wurm a trecut râul Piave, iar a generalului Boroevici a atăcat masivul munților Il Montello, cheia întregului front. După lupte crâncene și inversunat a succes a cuprinde însemnate poziții pe Il Montello, iar la dreapta râului Piave oștirea noastră a prins teren, înaintând victorioasă spre Treviso. În munții Brentei însă eforturile noastre au fost în mare parte zădărnice, fiind Italienii informați asupra planurilor noastre de ofensivă. Ploile și revărsările râului Piave au contribuit și mai mult, ca armata trecută dincolo de râu să nu poată fi regulat aprovisionată și provăzută cu muniții, astfel, că comandantul a hotărât să predea pozițiile cucerite și să se retragă. Retragerea s'a făcut în nopțile de 20—21, neobservată de inamic, care a mai bombardat 2 zile pozițiile evacuate, în cari de abia mai rămasese câteva posturi. Ofensiva aceasta a adus grele pierderi Italienilor, cari au pierdut la 150,000 oameni. Pierderile noastre sunt puține.

La frontul anglo-francez luptele iau tot mai mult un caracter de pozițiuni. Se înregistrează atacurile francezilor și englezilor, cari voase astfel să-și corecteze liniile de bătae. Ziarele franceze anunță pregătirea unei noi ofensive germane, care va fi îndreptată direct asupra Parisului. Pentru apărarea capitalei franceze s'au luat toate măsurile. O oștire specială va apăra capitala Franței, în jurul căreia s'au terminat lucrările de apărare, ridicându-se o mulțime de redute nouă. Evacuarea Parisului continuă. Poporația e transportată la sudul Franței.

Al VIII-lea împrumut de războiu.

Ilustritatea Sa episcopul Gherlei în circularul adresat clerului diecezan, scrie asupra noului împrumut de războiu următoarele:

»Când Vă comunicăm așadară Frăților Voastre acest rescript ministerial, Vă rugăm cu toată înzistinta de a stărui și a lucra din răspateri ca și în trecut, pentru asigurarea succesului cât se poate de splendid a acestui nou împrumut de stat. Indemnați neconținut credincioșii păstoririi

Voastre încredințați să răspundă bucuroși cu mijloacele ce le stau la îndemână la glasul patriei iubite, care se îndreaptă către dâșii, cerându-le ajutorul lor întru apărarea sa în forma unui împrumut. Este aceasta un mare favor, că se cere în formă de împrumut ceea ce are drept să pretindă atunci, când este vorba despre apărarea existenței sale.

Să nu cruțați deci osteneală întru talmăcirea acestora credincioșilor, îndemnându-i cu toată căldura să subscrie din resputeri împrumutul de stat, ce s'a deschis acuma explicându-le, că atunci când își împlinesc această sfântă datorință de o parte, de altă parte își plasează în modul cel mai favorabil și de tot sigur banul câștigat cu atâta trudă.

Să arătăm deci ceice suntem aici acasă, că cuprindem pe deplin spiritul vremii și că suntem demni de părinții și frații noștri, cari poartă greul zilei pe toate fronturile.

Astfel lucrând, vom grăbi sosirea vremii binecuvântate a păcii însățate din partea tuturor.»

Informațiuni.

Din dieceza Gherlei. Concurs la stațiuni docentale. Cu termenul de 10 Iulie 1918 se dau la concurs următoarele stațiuni docentale: 1. Stațiunea docentală *Reteag—Retteg* (tractul Reteagului) cu salariu regulat în înțelesul legii din 1913 art. XVI. Salariul întreg se plătește din partea susținătorilor. De la concurenți se recere pe lângă calificarea recerută, cunoștință de note și ton bun. Alesul va fi obligat se formeze din tinerimea comunei cor pe mai multe voci și cu acela să cânte în Dumineci și sărbători. 2. Stațiunea docentală *Vișeu-de-jos—Alsóvisó* (tractul Vișeuului) cu următoarea dotație: 600 cor. din cassa bisericii, 40 cor. pentru lemne de focărit. Cvarțir și grădină. Pentru încălzitul și curățitul salei de învățământ pe timpul de diligență primește învățătorul 20 cor. lunar. 3. Stațiunea docentală *Prodănești—Prodănfalva* (tr. Bredului) cu salariu regulat prin ajutor de stat. Credincioșii contribuiesc în salariu 120 cor., cvarțir și grădină. Restul ajutor de stat. 4. Stațiunea docentală *Breb—Bréb* (tr. Marei) cu salariu regulat prin ajutor de stat conform legii din 1913. Credincioșii contribuiesc în salariu 700 cor., cvarțir și grădină.

Notari români. La cursul notarial din Târgul-Murășului au luat parte și au depus cu succes examenul în 13, 14 și 15 Iunie a. c. și următorii candidați români: **Cu distincție:** Emil Moldovan. **Cu unanimitate de voturi:** Nicolae Baiu-Crăciun, Ioan Ivașcu, Radu Ianculovici, Ioan Popa, Alexandru Popescu, Ion Zige. **Cu majoritate de voturi:** Toma Anucuța și Ioan Rusu.

Congresul profesorilor. În Budapesta s'au întrunit zilele acestea profesorii din toate părțile Ungariei în mare număr. Profesorii au luat în discuție situația lor insuportabilă în fața mizeriei generale și au cerut, ca guvernul să treacă pe fiecare într'o categorie de plată mai mare și să le ridice competențele de războiu cu 200%.

Concertul artistei Lucia Mureșianu. Suntem convinși, că facem o mare bucurie publicului iubitor de muzică din Blaj și împrejurimi, vestind, că fida iubitelui nostru măestru repausat Iacob Mureșianu, Dșoara Lucia Mureșianu, profesoara de muzică a preparandiei de fete din Lugoj, care-și petrece vacanțele la vatra părintească, va da în viitorul apropiat un *mare concert de piano*, al cărui program va fi alcătuit din piese până acum necunoscute ale neuitatului său părinte, precum și din bucăți clasice de ale măestrilor Schubert, Liszt și Grieg. Dșoara Lucia, de ale cărei superioare aptitudini artistice noi blăjenii am avut mai întâi fericirea să ne convingem, proiectează un turneu mai lung prin orașele ardelenene cu public românesc și, dupăcum e firesc, acest turneu îl începe cu orașul său natal. Vestea concertului o aflăm în clipa când numărul acesta al ziarului e cules întreg, de aceea vom reveni pe larg în numărul viitor. Până atunci credem că publicul nostru va primi vestea cu însuflețirea care-l caracterizează și va ști să aprecieze după cuviință intențiile artistice românești ale dșoarei Mureșianu.

În urma grevelor, cari au izbucnit în Budapesta și mai multe orașe, ziarele au încetat a mai apărea, astfel că de abia Joi seara am primit primele două ziare din Cluj. În aceste citim, că greva s'a potolit și e nădejde, că muzicitorii să se reîntoarcă în curând iar la munca obicinuită.

Odisia orașului Cluj după oile din țara românească. În »Kolosvári Hirlap« se poate citi o amuzantă poveste referitor la felul cum a voit orașul Cluj să ajungă la carne de oaie. Din cvantul primit din România a semnat și Clujul 1000 oi, tunse se înțelege, căci neamțul prevăzător le-a tuns înainte de a-le trimite peste graniță. Avizul de preluare al oilor a sosit zilele acestea la magistrat, care numai decât și-a expedit omul său de încredere la pasul Surducului, ca să le aducă acasă. Acolo i-s'a dat informația, că e o greșală la mijloc, oile sunt a-se prelua la pasul Timișului. Omul Clujului a plecat numai decât la Brașov, ca să nu scape ocazia bună. Când colo i-se spune, că oile se predau la pasul Branului. A plecat în a treia excursie, dar la Bran n'a întâlnit nici omul, care să-i spună de urma oilor. După turistica aceasta bogată în experiențe și încântătoare, s'a reîntors la Cluj, unde a făcut raportul oficios. Pe urma acestora magistratul a hotărât să nu mai reflecteze la oile din țară și să se mulțumească deocamdată cu oile, cari vin în piață și a căror carne este tot așa de gustoasă ca și a celorce ar fi trebuit să vină de peste graniță, dar n'au venit.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.